

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างความตระหนักในสิทธิและโอกาสทางสังคมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความตระหนักรับรู้ในสิทธิและโอกาสทางสังคมที่คนพิการพึงได้รับ และ ศึกษาวิธีการขยายผลการสร้างความตระหนักด้านสิทธิและโอกาสแก่ทั้งคนพิการและสังคม เพื่อลดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมกับคนพิการ ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 15 คน เน้นการศึกษาและทำความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ชีวิตและการทำงานของคนพิการที่มีต่อการตระหนักรับรู้สิทธิทางสังคมและโอกาสทางสังคมอย่างลึกซึ้งและเข้าถึง โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตและ การเล่าเรื่องประวัติชีวิต

ผลการศึกษาพบว่าคนพิการมีกระบวนการการสร้างความตระหนักในสิทธิและโอกาสทางสังคมของคนพิการ โดยเริ่มจากตัวคนพิการเองที่มองความพิการของตนเองในด้านบวก และมีความพยายามที่จะก้าวผ่านความพิการของตนเอง พยายามเปิดโอกาสให้ตนเองออกสู่สังคมพร้อมทั้งสังคมที่ให้โอกาสและเอื้อประโยชน์แก่คนพิการ ด้วยการสร้างสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ การนำเสนอภาพคนพิการในด้านบวก การยอมรับและให้โอกาสคนพิการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้อย่างเท่าเทียม การสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคม การแลกเปลี่ยนและให้คำปรึกษาระหว่างเพื่อนคนพิการด้วยกัน ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิและโอกาสของคนพิการที่สำคัญ คือ ทักษะคิดในด้านลบ ทั้งจากตัวคนพิการเอง คนในครอบครัว และสังคมที่มองความพิการว่าเป็นความด้อยศักยภาพ และสนับสนุนส่งเสริมคนพิการในทางที่ผิดและไม่สร้างสรรค์ และการเลือกปฏิบัติทั้งที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติจากความพิการ และการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีวิธีการในการแก้ไขโดยใช้การกระตุ้นเสริมสร้างให้คนพิการเกิดแรงจูงใจและหันมาสนใจในสิทธิและโอกาสของตนเองมากขึ้น อีกทั้งกระตุ้นสังคมเพื่อให้สังคมตระหนักในสิทธิและศักดิ์ศรี ฟังเสียงเรียกร้องของคนพิการมากขึ้น โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับความพิการอย่างถูกต้องทั้งจากการอบรม สัมมนา การประชุมเชิงวิชาการ การร่วมกลุ่มเพื่อเรียกร้อง การฟ้องร้องดำเนินการตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตามคนพิการมีความคาดหวังในอนาคตที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความต้องการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มและยั่งยืน เพื่อการสร้างโอกาสให้สังคมได้เข้าใจในความต้องการของคนพิการที่มีข้อจำกัดของคน การมีบทบาทของคนพิการในการกำหนดนโยบายและการพัฒนางานสวัสดิการสังคมของคนพิการ เช่น การประกันรายได้ของคนพิการ การสร้าง

องค์ความรู้ด้านสิทธิคนพิการในรูปแบบทางสังคม (Social Model) และการเริ่มการทำงานในเชิงรุกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้อเสนอแนะแก่คนพิการควรยอมรับและมองความพิการของตนเองในด้านบวก มีความตื่นตัวในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้กับทั้งตนเองและองค์กรคนพิการ โดยสร้างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมในทุกภาคส่วน รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำนโยบายด้านคนพิการ การควรให้บทบาทคนพิการในการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบและกำกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจริง สนับสนุนให้เกิดแผนงานคนพิการในระดับท้องถิ่น

Abstract

The objectives of the study on “Building Awareness of Rights and Social Opportunities for Persons with Physical Impairment and Physical Disabilities” are to study the process of building awareness of the rights and social opportunities to which persons with physical impairment and physical disabilities are entitled and to study the extension of such awareness to people with disabilities and society with a view to reduce unfair discriminations against people with disabilities. The study adopts a qualitative approach. The samples consist of 15 persons with physical impairment and physical disabilities. Emphasis is given to an in-depth study and understanding of their feelings, life experiences, and work toward such awareness. Data are collected using interview, observation and narration of life history.

The study finds that people with disabilities have a process of awareness building with regard to their rights and social opportunities. Starting with themselves, they have a positive perception of their disabilities and try to move beyond the disabilities, trying to seek opportunity to society. The society in turn offers them opportunity and benefits, creating the environment and facilities for them, presenting with a positive image, accepting and offering opportunity for them to participate in social activities on an equal basis, including support from social networks, exchange of advice and peer counseling. Important problems and obstacles to access to rights and opportunity of people with disabilities are negative attitude on the part of people with disabilities and their families as well as society that still views disabilities as disadvantaged and provides support in an inappropriate and unconstructive manner. There are discriminations based on disabilities as well as on unfair treatments. The approaches adopted by the target group to solve the problems are encouraging people with disabilities to become motivated and take a more active interest in their own rights and opportunities, encouraging society to become more aware of their rights and dignity and to listen more to the voice of people with disabilities, promoting dissemination and

understanding about disabilities through trainings, seminars, and technical conferences, forming groups to demand their rights, and taking appropriate legal action.

However, people with disabilities have two important expectations, i.e. desire for social participation on an equal and sustainable manner so as to create an opportunity for society to understand their needs and limitations and their role in policy setting and development of such social welfare activities as income insurance for people with disabilities, generation of knowledge on the disability rights in a social model, and proactive approach to disability work.

The study recommends that people with disabilities should accept their disabilities and view them in a more positive manner, be alert to their rights and duties, and strengthen self and disability organizations through networking with other social networks in all sectors, while the government and agencies concerned should develop a policy on people with disabilities, encourage them to play a participating role in various activities and put in place agencies to inspect and supervise the implementation as well as promoting the development of disability plans at the local level.